
69 . Cozla | Comuna: Berzasca | Județ: Caraș-Severin | Punct: La Mănăstire | Anul: 2002

Anul: 2002

Cod RAN: 51476.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Dumitru Țeicu

Instituții: Muzeul Banatului Montan, Reșița

Raport

Sirinia, ce nu depășește 16 km lungime, are o vale îngustă, sub formă de chei săpate în calcare în apropiere de Cozla, unde se varsă de altfel în Dunăre. Cursul fluviului este mărginit în acest sector de crestele semețe și abrupte ale Munților Clisurii. Aceștia delimitează o ramură a Munților Almăj care domină spațiul sud bănățean.

Cercetările de arheologie de pe valea Siriniei de la Cozla se înscriu într-un program de identificare și cercetare a mănăstirilor medievale din Banat. Izvoarele otomane din anii 1554-1579 menționează un număr de 20 mănăstiri medievale în spațiul bănățean, marea majoritate a acestora fiind distruse de conflictele militare de la începutul veacului al XVIII-lea.

Microtoponimia văii Sirinia, cu punctele La Mănăstire și Călugăr situate la gura văii, a oferit repere importante pentru localizarea mănăstirii Sirinia cu hramul Sfântul Nicolae din veacul al XVI-lea. Zona de interes arheologic, situată pe malul drept al Siriniei, la confluența acesteia cu pârâul Belareca era acoperită de vegetație și arbuști. Au fost deschise 5 secțiuni ce însumau 80 m². Secțiunea 1, marcată în plan S1 a oferit elemente pentru identificarea planului monumentului și a stratigrafiei zonei. Au fost identificate zidurile pronaosului și ale altarului care aveau forma unei abside semicirculare. Stratigrafic s-a constatat o puternică bulversare, interiorul navei bisericii fiind răscolit până la stratul de pământ steril. Planul monumentului a putut fi stabilit deja din S2, celelalte suprafețe au avut menirea de a stabili planul de ansamblu al bisericii.

Biserica de la Sirinia este un triconc simplu care măsoară 15/9 m. Structural biserica are un pronaos de formă trapezoidală (4,80/4,10/4,50/4,50m), o navă rectangulară (3,50/5 m) la care au fost alipite cele trei abside semicirculare. Traseul absidelor este semicircular atât la interior cât și la exterior. Pilaștrii puternici din fața horelor laterale aveau menirea să susțină arcurile și pandantivii pe care era așezat tamburul turlei. Turla și bolțile au fost construite din tuful calcaros care se găsea în imediata vecinătate, lângă Cozla. Materialul de construcție utilizat pentru ridicarea bisericii a fost piatra de râu și roca cioplită. Absența materialului arheologic pentru datarea monumentului determină încadrarea acestuia numai pe temeiul analogiilor cu monumente similare din zonă. Analogiile de plan cu bisericile cu plan triconc de la Vodița, Topolna și Vișina pledează pentru atribuirea bisericii mănăstirii Sirinia perioadei din jurul anului 1400. Cercetările din zona învecinată unde presupunem existența unor construcții contemporane ori de la Călugăr unde era necropola, blocate de proprietari, ar fi putut oferi indicii concludente în privința cronologiei. Biserica a fost conservată după încheierea cercetării.

Informații suplimentare online

[Raportul 1943 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
